

Sprawa: Odpowiedź na petycję
Znak sprawy: DD2.056.11.2024
Kontakt: Kancelaria MF
tel.: +48 22 694 55 55
e-mail: kancelaria@mf.gov.pl

Naczelna Rada Adwokacka
ul. Świętojerska 16
00-202 Warszawa

Osoba reprezentująca:

Zawiadomienie o sposobie załatwienia petycji

Działając na podstawie art. 13 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach¹, zawiadamiam o sposobie załatwienia petycji z 31 października 2024 r., nr NRA-13-1.7.2024.

Przedmiotem petycji są postulowane zmiany w:

- 1) ustawie z dnia 20 listopada 1998 r. o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne² – zgłoszona propozycja polega na obniżeniu ryczału dla przychodów ze świadczenia usług w ramach wolnego zawodu przez adwokatów, radców prawnych i notariuszy z 17% przychodów do 14% przychodów,
- 2) ustawie z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług³ – zgłoszona propozycja polega na objęciu sprzedaży dokonywanej przez podatników świadczących usługi prawnicze, u których wartość sprzedaży nie przekroczyła łącznie w poprzednim roku podatkowym kwoty 200 tys. zł, zwolnieniem od podatku od towarów i usług.

Ad. 1)

¹ Dz. U. z 2018 r. poz. 870.

² Dz. U. z 2024 r. poz. 776, z późn. zm., zwana dalej „ustawą o ryczałcie”.

³ Dz. U. z 2024 r. poz. 361, z późn. zm., zwana dalej „ustawą o VAT”.

Propozycja obniżenia ryczału dla przychodów ze świadczenia usług w ramach wolnego zawodu przez adwokatów, radców prawnych i notariuszy z 17% przychodów do 14% przychodów jest nieuzasadniona.

Kategoria „wolnego zawodu” została wyodrębniona dla celów opodatkowania ryczałem od przychodów ewidencjonowanych, regulowanego ustawą o ryczałcie.

Na podstawie art. 4 ust. 1 pkt 11 ustawy o ryczałcie, wolny zawód to pozarolnicza działalność gospodarcza wykonywana osobiście przez tłumaczy, adwokatów, notariuszy, radców prawnych, biegłych rewidentów, księgowych, agentów ubezpieczeniowych, agentów oferujących ubezpieczenia uzupełniające, brokerów reasekuracyjnych, brokerów ubezpieczeniowych, doradców podatkowych, doradców restrukturyzacyjnych, maklerów papierów wartościowych, doradców inwestycyjnych, agentów firm inwestycyjnych oraz rzeczników patentowych, z tym że za osobiste wykonywanie wolnego zawodu uważa się wykonywanie działalności bez zatrudniania na podstawie umów o pracę, umów zlecenia, umów o dzieło oraz innych umów o podobnym charakterze osób, które wykonują czynności związane z istotą danego zawodu.

Przychody osiągane ze świadczenia usług w ramach działalności gospodarczej wykonywanej w warunkach wolnego zawodu są opodatkowane 17% stawką ryczału. Stawka ta jest taka sama dla przychodów osiąganych w zakresie wolnego zawodu, niezależnie od rodzaju usług świadczonych w ramach wolnego zawodu. Okoliczność, że działalność jest wykonywana w warunkach wolnego zawodu zdefiniowanego w ustawie o ryczałcie przesądza o jednolitej stawce ryczału dla przychodów osiąganych z tego tytułu. Rodzaj usług świadczonych w ramach wolnego zawodu objętego ryczałem nie wpływa na wysokość stawki ryczału.

W kontekście zryczałtowanego podatku dochodowego, usługi świadczone w ramach wolnego zawodu przez adwokatów, radców prawnych i notariuszy, są traktowane tak samo jak usługi świadczone w zakresie innych wolnych zawodów. Dopiero uwzględnienie propozycji zgłoszonej w petycji doprowadziłoby do nieuzasadnionego różnicowania zasad opodatkowania ryczałem przychodów osiąganych przez podatników świadczących usługi w zakresie wolnego zawodu. Wdrożenie zgłoszonej propozycji doprowadziłoby do sytuacji, w której adwokaci, radcy prawni i notariusze świadczący usługi w ramach wolnego zawodu, na gruncie ustawy o ryczałcie, byłiby w uprzywilejowanej sytuacji w stosunku do podatników wykonujących działalność w ramach innych wolnych zawodów, np. tłumaczy, biegłych rewidentów, księgowych, doradców podatkowych. Pomimo tego, że świadczyliby usługi w takich samych warunkach jak inne wolne zawody, tj. w warunkach zdefiniowanego dla celów opodatkowania ryczałem od przychodów ewidencjonowanych wolnego zawodu, to korzystaliby z niższej 14% stawki ryczału, a podatnicy wykonujący inne wolne zawody stosowaliby wyższą 17% stawkę ryczału. W kontekście zasady równości opodatkowania, wprowadzenie takiego rozwiązania byłoby nieuzasadnione.

Warto również zauważyć, że wdrożenie zmiany proponowanej w petycji oznaczałoby, że przychody osiągane z osobistego świadczenia usług prawnych przez adwokatów, radców prawnych i notariuszy w ramach wolnego zawodu byłyby opodatkowane niższą, 14% stawką ryczału, a przychody osiągane ze świadczenia tego rodzaju usług w sytuacji zatrudniania pracowników byłyby opodatkowane wyższą, 15% stawką ryczału.

Ad. 2)

Nie zasługuje również na uwzględnienie postulat NRA dotyczący likwidacji wyłączenia ze stosowania przez podatników świadczących usługi prawnicze zwolnienia podmiotowego od podatku VAT.

1. Na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy o VAT – w brzmieniu obowiązującym do 31 grudnia 2024 r. – zwalnia się od podatku sprzedaż dokonywaną przez podatników, u których wartość sprzedaży nie przekroczyła łącznie w poprzednim roku podatkowym kwoty 200 000 zł. Do wartości sprzedaży nie wlicza się kwoty podatku.

2. Zgodnie z obowiązującym od 1 stycznia 2025 r. brzmieniem⁴ art. 113 ust. 1 ustawy o VAT, zwalnia się od podatku sprzedaż dokonywaną przez podatnika posiadającego siedzibę działalności gospodarczej na terytorium kraju, u którego wartość sprzedaży, z wyłączeniem podatku, nie przekroczyła w poprzednim ani bieżącym roku podatkowym kwoty 200 000 zł.

Konstrukcja zwolnienia podmiotowego od VAT stanowi implementację szczególnej procedury dla małych przedsiębiorców, w zakresie zwolnienia lub stopniowego obniżania podatku, przewidzianej w dyrektywie Rady 2006/112/WE⁵.

Państwa Członkowskie nie są zobligowane do wprowadzenia tych rozwiązań w krajowych systemach prawnych, ale mają taką możliwość. Polska skorzystała z tego rozwiązania.

Wymaga zauważenia, że dyrektywa Rady 2006/112/WE w art. 283 przewiduje pewne wyłączenia z możliwości stosowania przez podatników zwolnienia podmiotowego od podatku VAT oraz daje uprawnienie dla państw członkowskich do formułowania dodatkowych ograniczeń odnoszących się do stosowania tego zwolnienia.

Jako wypełnienie ww. rozwiązania dyrektywy Rady 2006/112/WE w Polsce zwolnienia podmiotowego od podatku VAT nie stosuje się m.in. do podatników świadczących usługi prawnicze (zob. art. 113 ust. 13 pkt 2 lit. a ustawy o VAT).

Dokonując historycznego przeglądu funkcjonowania zwolnienia podmiotowego od podatku VAT, należy zauważyć, że konstrukcję tę przewidywała już ustawa z dnia 8 stycznia 1993 r. *o podatku od towarów i usług oraz o podatku akcyzowym*. Jednym z jej elementów było bezwzględne wyłączenie możliwości korzystania ze zwolnienia przez podatników świadczących m.in. usługi prawnicze.

W ocenie Ministra Finansów wyłączenia ze stosowania zwolnienia podmiotowego od podatku VAT podatników świadczących usługi prawnicze są zgodne z Konstytucją RP. Argumentacja w tym zakresie była już przekazywana m.in. w odpowiedziach na interpelacje poselskie⁶.

⁴ Brzmienie art. 113 ust. 1 określone w art. 1 pkt 14 lit. a ustawy z dnia 8 listopada 2024 r. o zmianie ustawy o podatku od towarów i usług oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2024 r. poz. 1721).

⁵ Dyrektywa Rady 2006/112/WE z dnia 28 listopada 2006 r. w sprawie wspólnego systemu podatku od wartości dodanej (Dz. Urz. UE L 347 z 11.12.2006, str. 1, z późn. zm.), dalej: „dyrektywa Rady 2006/112/WE”.

⁶ Zob. przykładowo odpowiedź na interpelację poselską nr PT3.054.3.2019.GQKQ.330.

Ponadto, ewentualna zmiana umożliwiająca podatnikom świadczącym usługi prawnicze korzystanie ze zwolnienia podmiotowego od podatku VAT wiązałaby się z ujemnym skutkiem budżetowym. W przypadku przyznania zwolnienia podmiotowego podatnikom świadczącym usługi prawnicze – roczny szacowany skutek – dla 2025 r. wyniósłby ok. 12 mln zł. Potencjalne skutki budżetowe mogłyby być jeszcze wyższe, bo ewentualna propozycja zmiany podejścia w odniesieniu do usług prawniczych spowodowałaby zapewne wnioski o podobną regulację w zakresie np. usług doradczych.

Decyzje związane ze zmianami, które niosą ze sobą ujemne skutki budżetowe, muszą być – wobec dynamicznie zmieniającej się rzeczywistości gospodarczej i społecznej, która realnie przekłada się na stan budżetu państwa i możliwości finansowania kluczowych obszarów działania państwa – podejmowane z dużą ostrożnością.

W kontekście potencjalnych skutków finansowych dla budżetu państwa należy również mieć na uwadze okoliczność objęcia Polski procedurą nadmiernego deficytu.

Decyzje co do rezygnacji z części wpływów podatkowych (w szczególności w zakresie podatku VAT, który jest podstawowym źródłem wpływów budżetu państwa) powinny być zatem – jak już zostało wskazane – podejmowane z wielką ostrożnością i przy właściwym rozpoznaniu możliwości i potrzeb, tak by nie ograniczały możliwości dotarcia finansowania tam, gdzie jest to najbardziej potrzebne.

Uwzględniając powyższe, uprzejmie informuję, że nie przewiduje się obecnie zmian w zakresie zwolnienia podmiotowego w VAT w odniesieniu do podmiotów świadczących usługi prawnicze.

Z wyrazami szacunku

Z upoważnienia Ministra Finansów

Jarosław Szatański

Dyrektor

Departamentu Podatków Dochodowych